

שחקנים

תזמורת של איש אחד

„אני מרשה לעצמי לנבא, שהטלוויזיה תזכה בעתיד במונופול מוחלט על הובל... דעה זו תפורח על פי מידותיו של האדם הניצב מאחרי הסרט להיות שם (ראה שעות). ואכן, בעל הדבר היה השחקן פיטר סלרס המנוח. הדברים התפרסמו ב-1963 בעיתון קולנוע בריטי, בימים שהיה

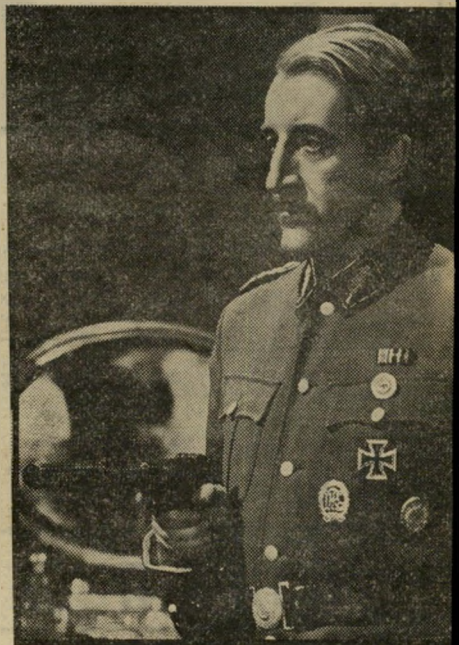
סלרס בניגודו של המפקח קרוזו כמעט כוכב

בגיל 55, אמור היה להתרגל לגורלו. שהרי חודש וחצי אחרי חלוקת האוסקר, כאשר נחשב למועמד בטוח לזכייה בפרס הפסטיבל בקאן, נשמט גם זה מידיו. כי סלרס היה שחקן שאיש לא ידע כיצד להתייחס אליו; שחקן שהיה תמיד כימעט-כוכב, ואף פעם לא כוכב במלוא מובן המילה; כימעט גאון אבל תמיד קצת פחות מזה; מוכשר כימעט כמו אלק גינס, מטורף כימעט כמו באסטר קיטון, מצחיק כמעט כמו לורל והארדי. כמעט — אבל לא לגמרי.

צאצא של שושלת בדרנים ותיקה, שדם יהודי זורם בעורקיה (לא זו בלבד שאמו הייתה יהודיה, אחד מאבות אבותיו היה דניאל מגדוזה, יהודי ספרדי שהיה אלוף האיגרוף המהולל של אנגליה במאה ה-18), חדר לראשונה לכל בית באנגליה ב-18 תחילת שנות ה-50. הוא השתתף אז, יחד עם שניים מחבריו, ספייק מיליגאן והארי סיקומב, במופע הומוריסטי מטורף, עבר בהצלחה מבמת הבידור אל שירותי הרדיו של הבריטיס. ההומור האנרכי והפרוע של אותה תקופה הותיר חותמו על כל מה שעשה סלרס לאחר מכן. ריבוי הדמויות שלבשו השלושה באותו מופע הוליד מאוחר יותר את הכינוי שדבק בסלרס: „תיזמורת של איש אחד“.

כמו אלק גינס. בסרטיו הראשונים היה עדיין אבטיפוס של האיש הקטן. עד מהרה החל האיש הקטן הזה להתנהג בצורה אכסצנטרית ומוזרה, מצחיקה, משעשעת ואנושית בעת ובעונה אחת. תוך כדי חיקוי מושלם של מיבטא הודי ברי מיליונרית, לצד סופיה לורן, הוא העיף לעברה, כבדרך אגב, משהו בנוסח: „כל העינים האלה שייכים לך, אבל האם את מסוגלת לרפא אותם?“

פיצול האישיות שלו — כלומר, כישרונו להיות יותר מדמות אחת, בולטת עד מהרה על המסך. בהעכבר ששאג הוא חייל פשוט, אבל גם ראש-ממשלה וגם מלכה (ממין נקבה) של מדינה דמיונית. הביקורת האנגלית התבוננה, התפעלה ורסקה. „הרי זה כימעט כמו אלק גינס“.

סלרס בניגודו של קצין נאצי כמעט גאון

עדיין כוכב קולנוע פרובינציאלי, לפני שהוליווד גילתה אותו. העובדה שהדבר נאמר לא לפני תסייט, אלא מתוך אמונה כנה, מסבירה, במידה מסויימת, את הזדהותו עם התפקיד ואת העובדה שלהיות שם היה הצלחתו הגדולה הפעם שבה התקרבו יותר מכל אל האוסקר הנכסף, אלא שגם הפעם, כמו בפעמים קודמות, הפרס נגזל מידיו. פיטר סלרס, שנפטר לפני שבועיים

פטר סלרס בתפקיד הגנן ב„להיות שם“ כמעט מטורף

הכוונה היתה לשבעת התפקידים של גינס בסרט בדם כחול. אלא שלא כמו גינס, סלרס לא ראה בנוסיון של העכבר ששאג קרשקפיצה לקראת עבודה מעמיקה ורצינית יותר, שתחרוג מן הקומדיות הקלילות — גם אם הן לעתים ארסיות ומחר כמות — שבהן הופיע עד אז. נדמה היה כאילו הוא מנסה בעקשנות ובהתמדה לבריח אל תפקידים מוזרים, אכסצנטריים ורחוקים יותר מפטר סלרס האדם. „אני חושש יותר מאיך מאווד את אלה שעושים אתי הכרה“, אמר פעם, מודע לעובדה שבחיים הפרטיים לא היה כלל אותו מצחיקן שהכל ציפו לפגוש בו. „אני מקנא בפטר יוסיטנוב, שידוע תמיד לספר סיפורים משעשעים“ היה אומר.

התעשייה שיש להם אוצר בידיים. הם לא רצו שיהיה כמו אלק גינס. הם חיפשו, כפי שהגדירו צינורות הפירסום, שטיפלו בסידרה המצליחה מאוד של הפנתר הוורוד, שילוב של באסטר קיטון, סטן לורל ו-אוליבר הארדי. סלרס סיפק להם את כל זה בשפע. אבל היה תלוי, כפי שהתברר, באנשים שביימו אותו. במחיצתם של קובריק או בלייק אדוארדס (במאי רוב הפנתרים) היה כימעט גאון, בידי במאים

סלרס עם גודרי האון ב„יש נערה במרק שלי“ כמעט אוטקר

פחות מוכשרים היה גולש להגומות (הפסטיבליאטר המטורף במה חדש פוטיקאט), שהיו לעתים אפילו מביכות („חמישה בל“ שים לקינוח).

משום מה, מעולם לא הצליח להגיע

סלרס ב„להיות שם“ כמעט פרט בקאן

לעמדה של „השקעה בטוחה“, כלומר, להימנות על אותה עליית של שחקנים, ששמם בלבד דיו כדי לשכנע מפיץ שישר קיע כסף בסרטיהם. הוא גם לא זכה למעמד של שחקן-יוקרה, אולי משום ש נמלט מחשיפה עצמית על המסך, כאשר התארה בתוכנית החזרונות, הזמינו קר מיט להיות הוא עצמו. סלרס השיב: „זה בלתי אפשרי.“ הצפרדע תהיה מדוע והוא משיב: „כי אין דבר כזה, זה היה קיים